

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovak Cumhuriyeti Hükümeti
Arasındaki Askeri Mezarlık Anlaşmasının Onaylanmasının
Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu
Raporu (1/803)**

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Milli Savunma Komisyonuna, esas olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1790/308

26/01/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 4/1/2010 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovak Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Askeri Mezarlık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Slovakya’da Birinci Dünya Savaşı sırasında Galiçya Cephesinde şehit olmuş askerlerimizin anısına Kopciansky Askeri Mezarlığında bir Türk Şehitliği yapılması ve Bratislava’nın en büyük anıt mezarlığı olan Slavin’e bitişik bir alanda bir Türk savaş anıtı oluşturulması/kitabe dikilmesi hususu Bratislava Büyükelçiliğimiz tarafından gündeme getirilmiştir.

1. Dünya Savaşı sırasında Galiçya Cephesinde (bugün Ukrayna ve Polonya arasında paylaşılmıştır) savaşı ve Slovakya’da şehit düşen Müslümanlara ait mezarlar hakkında 2008 Mayıs ayında Slovak basınında yayımlanan haberler üzerine Büyükelçiliğimizce yapılan araştırmalar neticesinde, Slovakya’nın batısında yer alan Nitra ve Trençin kentlerinde ve yakın bazı yerleşim birimlerindeki sivil ve askeri mezarlıklarda, özellikle Türkiye’nin Trakya, Ege, Akdeniz ve İç Anadolu bölgelerinden toplam 54 şehidimizin mezarının bulunduğu tespit edilmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı’ndan bir heyetimiz, 8-12 Haziran 2009 tarihlerinde Slovakya’yı ziyaret ederek yerel makamlarla temaslarda bulunmuştur. Heyetimizin Slovakya İçişleri Bakanlığı yetkilileriyle yaptığı görüşmede, şehitlik kurulmasına ilişkin olarak öncelikle iki ülke arasında bir Anlaşmanın imzalanmasının gerektiği ifade edilmiştir.

Slovakya makamlarının bahsekonu talebi üzerine taslak Anlaşma metni, Bratislava Büyükelçiliğimiz tarafından 11 Eylül 2009 tarihli bir Nota ile Slovakya Dışişleri Bakanlığına tevdi edilmiştir. Slovakya tarafının değişiklik önerileri Milli Savunma Bakanlığımızca uygun bulunmuştur. Nihai anlaşma metni, Sayın Cumhurbaşkanımızın 1-3 Kasım 2009 tarihlerinde bu ülkeye yaptığı ziyaret sırasında Milli Savunma Bakanımız Sayın M. Vecdi Gönül tarafından imzalanmıştır.

Milli Savunma Bakanlığımız, Şehitliğin inşası projesini 2010 yılı planlamasına dahil etmiş ve gerekli ödeneği ayırmıştır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No.: 1/803

Karar No.: 40

26 Şubat 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 26/1/2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 9/2/2010 tarihinde tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovak Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Askeri Mezarlık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 18/2/2010 tarihli 8 inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Milli Savunma Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Anlaşma ile Birinci Dünya Savaşında Galiçya Cephesinde görev yapmaktayken Slovakya’da şehit olan askerlerimiz anısına bir Türk Şehitliği yapılması öngörülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Yurtdışında 25 ayrı ülkede 58 tane Türk Şehitliğinin mevcut olduğu,

- Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile Slovakya Kopciansky Askeri Mezarlığında bir Türk Şehitliği yapılması için gerekli çalışmaların hızla başlatılacağı,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Tekirdağ Milletvekili Necip Taylan’ın Komisyon raporu üzerine özel sözcü olarak atanması Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>H. Murat Mercan</i>	<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Mehmet Çerçi</i>
Eskişehir	Karabük	Manisa
Üye	Üye	Üye
<i>Fevzi Şanverdi</i>	<i>Şükrü Mustafa Elekdag</i>	<i>İlhan Kesici</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Ufuk Uras</i>	<i>Abdurrezzak Erten</i>	<i>Abdullah Çalışkan</i>
İstanbul	İzmir	Kırşehir
Üye	Üye	Üye
<i>Metin Ergun</i>	<i>Şaban Dişli</i>	<i>Necip Taylan</i>
Muğla	Sakarya	Tekirdağ

(Bu Raporun Özel Sözcüsü)

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 484)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE SLOVAK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDAKİ ASKERİ MEZARLIK ANLAŞ-
MASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 2 Kasım 2009 tarihinde Bratislava’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovak Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Askeri Mezarlık Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE SLOVAK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDAKİ ASKERİ MEZARLIK ANLAŞ-
MASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Milli Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SLOVAK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDAKİ
ASKERİ MEZARLIK ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Slovak Cumhuriyeti Hükümeti, (bundan böyle Anlaşma Tarafları olarak anılacaktır)

Türk ve Slovak savaş kurbanlarına ait cenazelerin gömülü olduğu Anlaşmaya Taraf ülkelerin topraklarında bulunan askeri mezarlıkların mevcudiyetini göz önünde bulundurarak;

12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmelerinin insani prensip ve hükümleri ve 08 Haziran 1977 tarihli Uluslararası Silahlı Çarpışma Kurbanlarının Korunmasına ilişkin 1 No.lu Protokol ile ilgili diğer uluslar arası insan hakları hükümleri gereğince saygıyla yâd edilmelerini ve ebedi istirahatgahlarının teminini arzu ederek;

aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır:

**Madde 1
Tanımlar**

Bu Anlaşmanın amaçları doğrultusunda aşağıda terimlerin karşılıkları:

- a) "Askeri mezarlık" bireysel ve toplu mezarlıklar da dâhil olmak üzere bir savaş vakasını hatırlatan bir mezar taşı, abide, diğer dini semboller ya da anma alanlarının bulunduğu ve savaş kurbanlarının cenazelerinin gömülü olduğu yer;
- b) "Türk savaş kurbanı" 1nci Dünya Savaşında ya da bu savaş sonucunda hayatını kaybeden ve şu anda Slovak Cumhuriyeti topraklarında gömülü olan, Osmanlı İmparatorluğu topraklarında daimi ikamet etmiş Osmanlı İmparatorluğu vatandaşı, Osmanlı İmparatorluğu ordusu mensubu, savaş mahkûmu ya da sivil şahıs;
- c) "Slovak savaş kurbanı" 1nci Dünya Savaşında ya da bu savaş sonucunda hayatını kaybeden ve şu anda Türkiye Cumhuriyeti topraklarında gömülü olan, bugünkü Slovakya Cumhuriyeti topraklarında daimi ikamet etmiş Avusturya-Macaristan vatandaşı, Avusturya-Macaristan ordusu mensubu, savaş mahkûmu ya da sivil şahıs;
- d) "Türk savaş anıtı", Türk savaş kurbanlarını anma amacıyla Slovak Cumhuriyeti topraklarında inşa edilmiş olan anıt, tablet ya da diğer yapı ya da sanat yapıtları;
- e) "Slovak savaş anıtı" Slovak savaş kurbanlarını anma adına Türkiye Cumhuriyeti topraklarında inşa edilmiş olan anıt, tablet ya da diğer yapı ya da sanat yapıtları anlamına gelecektir.

**Madde 2
İşbirliği Yöntemleri**

1. Anlaşma Tarafları, askeri mezarlıkların tespiti, ortaya çıkarılması, düzenlemesi ve bakımının yanısıra bulundukları yere savaş anıtlarının dikilmesi, dini muamelelerin yerine getirilmesi ve diğer Anlaşma Tarafının talep etmesi halinde cesetlerin naklini temin edecektir. Askeri mezarlıkların bakım ve düzenlemelerinde Anlaşma Tarafları kendi ulusal kanunları uyarınca hareket edecek ve ülkelerinin ulusal, dini ve diğer geleneklerine saygılı olacaktır.

2. Anlaşma Tarafları:

- a) Kendi ülke topraklarında gömülü olan Türk ve Slovak savaş kurbanları hakkında isim ve diğer bilgilere yönelik listeleri,
- b) Yeni bulunan Türk ve Slovak askeri mezarlıkların yanı sıra mevcut Türk ve Slovak askeri mezarlıkların yeri ve durumu hakkındaki bilgileri,
- c) Türk ve Slovak askeri mezarlıklarında oluşan ciddi hasarları ve bunların giderilmesi için alınan önlemler hakkındaki bilgileri mübadele edecektir.

3. Savaş abideleri üzerindeki yazılar hem Türkçe hem de Slovakça dillerinde olacaktır.

4. Anlaşma Taraflarının her ikisi de gerekli düzenleme ve bakımlarının yapılabilmesi için askeri mezarlıklara giriş konusunda diğer Anlaşma Tarafına ilgili ulusal mevzuata uygun olarak imkân sağlayacaktır.

5. Anlaşma Taraflarının her ikisi de orada gömülü olan savaş kurbanlarına saygılarını sunmak amacıyla diğer Tarafın vatandaş, kordiplomatik üye ve kayıtlı sivil derneklerine askeri mezarlıklara giriş konusunda ilgili ulusal mevzuata uygun olarak imkân sağlayacaktır.

Madde 3 Yer Kullanımı

1. Anlaşma Tarafları, mütekabiliyet esasına dayalı olarak, askeri mezarlıkların ve savaş anıtlarının bulunduğu yerlerin ücretsiz kullanımını temin edecektir. Toprağın artık belirtilen amaç doğrultusunda kullanılmaması durumunda bu hak ortadan kalkacaktır.

2. Kamu yararı gerekçesiyle, anlaşma Taraflarından birinin paragraf 1'de bahsi geçen toprağı farklı bir amaç için kullanmaya ihtiyaç duyması halinde söz konusu Taraf, diğer Anlaşma Tarafına uygun olan başka bir yer temin edecek ve askeri mezar ve savaş anıtlarının yer değişikliği ya da düzenlemesine ilişkin tüm masrafları karşılayacaktır.

3. Yeni yer seçimi, tamamen diğer Anlaşma Tarafının onayı ile yapılacaktır. Paragraf 1 uyarınca belirlenen toprakla ilgili mülkiyet hakları bu Anlaşma ile etkilenmeyecektir.

4. Yeni askeri mezarlıklar, savaş kurbanlarına ait cenazelerin bulunduğu topraklarda ya da bunun mümkün olmaması halinde uygun bir başka yerde düzenlenecektir. Bu, savaş anıtları için de geçerlidir.

5. Anlaşma Tarafları, bu tip yerlere duyulan saygı ile bağdaşmayan yapı ya da tesislerin askeri mezarlıkların yakın civarına inşa edilmemesi konusunda sınırlandırılacaktır.

Madde 4 Mezardan Çıkarma, Nakil ve Yeniden Defin

1. Anlaşma Taraflarının kendi sınırları içinde ya da diğer Anlaşma Tarafının ülkesine yeniden defin amacıyla savaş kurbanlarına ait cenazelerin mezardan çıkarılması ve nakli, sadece ilgili Anlaşma Tarafının talebi ve topraklarında savaş kurbanlarının gömülü olduğu diğer Anlaşma Tarafının onayı ile yapılacaktır. Talepler ve ilgili cevaplar diplomatik kanallardan yapılacaktır.

2. Talebin paragraf 1'e uygun olarak kabul edilmesi halinde, Anlaşma Tarafları, mezardan çıkarma, nakil, yeniden defin ya da cenazelerin teslim edilmesi ile ilgili prosedürler üzerinde anlaşmaya varacaktır.

3. Paragraf 1 uyarınca mezardan çıkarma, nakil ve yeniden defin işlemleri Anlaşma Taraflarının yetkili makamlarınca yapılacaktır. Diğer Anlaşma Tarafının Devlet Temsilcileri mezardan çıkarma ve yeniden defin esnasında hazır bulunabilirler.

4. Askeri mezarlıkların önceki ve yeni yerleri ve bu askeri mezarlıklarda gömülü olan savaş kurbanlarına ait kişisel bilgiler de dâhil olmak üzere her bir yeniden defin ile ilgili kayıt tutulacaktır.

Madde 5 Masraflar

1. Her bir Taraf, kendi ülke topraklarında bulunan askeri mezarlıklara ilişkin düzenleme ve bakım masraflarını üstlenecektir.

2. Her bir Taraf, diğer Anlaşma Tarafının ülkesinde bulunan askeri mezarlarının düzenleme ve bakımını masrafları kendisi karşılamak suretiyle de yürütebilir.

3. Bu Anlaşmanın 4ncü Maddesi uyarınca yapılacak çalışmaların temini için gerekli masraflar talep eden Anlaşma Tarafınca karşılanacaktır.

4. Anlaşma Taraflarının yetkili makamları, masrafların ödenmesi konusunda durum bazında yazılı olarak anlaşmaya varabilirler.

Madde 6 Anlaşmanın Uygulanması

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkili makamlar Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı ile Slovak Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı olacaktır. Yetkili makamlarda herhangi bir değişiklik olması durumunda Anlaşma Tarafları diplomatik kanallardan birbirlerini bilgilendirecektir.

2. Bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkili makamlar uygulama protokollerini kabul edebilir.

3. Bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkili makamlar bu Anlaşmadan doğan belirli görev ve çalışmaların yürütülmesinde üçüncü kişilere yetki verebilir.

Madde 7 Komisyon

Ortak bir prosedür gerektiren hususların çözülmesinde Anlaşma Tarafları, bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkili makamlarca yetkilendirilen Anlaşma Tarafları üyelerinden oluşan hükümetler arası bir askeri mezarlıklar komisyonu oluşturacaktır. Üye listesi diplomatik kanallardan bildirilecektir.

Madde 8 Anlaşmazlıkların Çözümü

Bu Anlaşmanın uygulanması sırasında doğabilecek herhangi bir uyuşmazlık karşılıklı müzakereler ya da diplomatik kanallar yoluyla çözümlenecek ve uyuşmazlık uluslar arası bir mahkemeye ya da üçüncü bir tarafa bildirilmeyecektir.

Madde 9
Nihai Hükümler

1. Bu anlaşmanın sonuçlandırılmasına yönelik belli bir süre yoktur.
2. Bu anlaşma, yürürlüğe girmesi için gerekli olan ulusal gereksinimlerin tamamlandığını bildiren nihai tebligatın yapıldığı tarihi takip eden doksan (90)ıncı gün yürürlüğe girecektir.
3. Anlaşma Taraflarından her biri, kendi egemenliği, güvenliği ya da asayişini tehlikeye düşürmesi halinde bu Anlaşmanın uygulanmasını kısmen ya da tamamen askıya alabilir. Anlaşma Tarafları, bu tür önlemlerin alınması ya da iptaline yönelik bilgileri birbirlerine diplomatik kanallardan bildirecektir. Bu Anlaşmanın uygulanmasının askıya alınması, teslim alındığı tarihten önce olmamak kaydıyla, tebligatta belirtilen tarih itibarıyla yürürlüğe konacaktır.
4. Anlaşma Taraflarından her biri bu Anlaşmada değişiklik yapmayı önerebilir; bu tür değişiklikler paragraf 2'de belirtildiği şekilde yürürlüğe girecektir.
5. Anlaşma Taraflarından her biri, bu Anlaşmayı diplomatik kanallardan yazılı olarak feshedebilecektir. Anlaşma, diğer Anlaşma Tarafına fesih konusunda tebligatın yapıldığı tarihi takip eden doksan (90)ıncı gün sona erecektir.

Bu Anlaşma, her bir metin eşit derecede geçerli olmak üzere Türkçe, Slovakça, ve İngilizce dillerinde iki orijinal nüsha halinde Bratislava'da 2 Kasım 2009 tarihinde yapılmıştır. Bu anlaşmanın yorumlanmasında herhangi bir uyumsuzluğun çıkması halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

M. Vecdi GÖNÜL
Milli Savunma Bakanı

Slovak Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Miroslav LAJČÁK
Dışişleri Bakanı

